

ბანკების საოპერაციო დღის პროგრამული უზრუნველყოფა საშუალებას იძლევა მიღებულ იქნეს ბალანსი ყველა ცალკეული ვალუტის ჭრილში როგორც ნომინალით, ისე ლარში ეკვივალენტით, რომელიც მიღებულია იმ დღის ოფიციალური კურსით. სალარე ბალანსისა და უცხოური ვალუტების ბალანსების (ეკვივალენტით) კონსოლიდაციით მიიღება ნაერთი ბალანსი. ყოველ მომდევნო საბანკო დღეს ოფიციალური კურსის ცვლილების შედეგად სავალუტო ანგარიშებზე ნაშთები ეკვივალენტში იქნება მეტი ან ნაკლები, იმის მიხედვით, კურსი გაიზარდა თუ შემცირდა.

ამ ცვლილებების აღსარიცხავად ანგარიშთა გეგმა ითვალისწინებს ორ საბალანსო ანგარიშს: 2601 (სავალუტო პოზიციის კონტრაფასი) და 2611 (სავალუტო პოზიცია). ესენია ანგარიშები, რომელთა ნაშთი ყოველთვის ერთმანეთის ტოლია და მათი საშუალებით ხდება სავალუტო ოპერაციების მიხედვით წარმოქმნილი სავალუტო პოზიციის ნაშთების აღრიცხვა.

რაც შეეხება უცხოურ ვალუტაში მიღებულ შემოსავლებსა და ხარჯებს, მათი აღრიცხვისათვის გამოიყენება ოთხი ანგარიში:

- **6604. შემოსავლები უცხოურ ვალუტასთან დაკავშირებული ოპერაციების მიხედვით** – გამოიყენება უცხოური ვალუტის ყიდვა-გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლების აღსარიცხავად;
- **8604. ხარჯები უცხოურ ვალუტასთან დაკავშირებული ოპერაციების მიხედვით** – გამოიყენება უცხოური ვალუტის ყიდვა-გაყიდვიდან მიღებული ზარალის აღსარიცხავად;
- **6621. შემოსავლები სავალუტო სახსრების გადაფასებიდან** – გამოიყენება სავალუტო პოზიციის გადაფასებიდან მიღებული შემოსავლების ასახვისათვის;
- **8621. ხარჯები სავალუტო სახსრების გადაფასებიდან** – გამოიყენება სავალუტო პოზიციის გადაფასებიდან მიღებული ზარალის ასახვისათვის.

საკონტროლო კითხვები:

1. რას ნიშნავს უცხოური ვალუტა და სავალუტო ოპერაციები?
2. რომლები მიეკუთვნება კომერციული ბანკების სავალუტო ოპერაციებს?
3. რა შეგიძლიათ თქვით სპეციალური ნებართვების მიღებაზე ბანკების მიერ სავალუტო ოპერაციების წარმოებისათვის?
4. როგორი იყო სავალუტო ოპერაციების წარმოებისათვის სპეციალური ნებართვის მინიჭების საკითხი ქართული ბანკებისათვის წარსულში და როგორია იგი დღეს?
5. ვის აქვს სავალუტო ოპერაციების წარმოების უფლება საქართველოში, გარდა კომერციული ბანკებისა?

6. რას გულისხმობს ბანკების მიერ საკორესპონდენტო ურთიერთობების დამყარება უცხოური ვალუტით ოპერაციების სანარმოებლად?
7. რა შეგიძლიათ თქვით კლიენტების სავალუტო ანგარიშების გახსნისა და მომსახურების შესახებ და როგორ ხორციელდება იგი?
8. რისთვის და როგორ ახორციელებენ ბანკები სავალუტო სახსრების მოზიდვას?
9. რა შეგიძლიათ თქვით ბანკების მიერ არასავაჭრო სავალუტო ოპერაციების წარმოებაზე?
10. რა იცით სავალუტო კურსისა და ვალუტების კოტირების შესახებ და მათი რომელი სახეობებია ცნობილი?
11. რა შეგიძლიათ თქვით კომერციული ბანკების მიერ განხორციელებული სავალუტო ოპერაციების კლასიფიკაციის შესახებ?
12. რა არის სავალუტო ბაზარი? დაასახელეთ მისი ფუნქციები და სახეობები.
13. რა თავისებურებებით ხასიათდება სავალუტო ბაზარი?
14. ვინ არის სავალუტო ბაზრის მონაწილეები?
15. როგორ დაახასიათებდით სავალუტო ბირჟას ზოგადად და საქართველოში?
16. როგორ ხდება დანარჩენი ქვეყნების ვალუტების მიმართ ლარის ოფიციალური გაცვლითი კურსის დადგენა?
17. როგორ დაახასიათებდით უცხოური ვალუტის ვაჭრობის საერთაშორისო სისტემა FOREX-ს?
18. კომერციული ბანკის სავალუტო ოპერაციების რომელი სახეობები იცით?
19. როგორ დაახასიათებდით სავალუტო სპოტ ოპერაციებს და მისი რა ტიპები იცით?
20. რა შეგიძლიათ თქვით ვადიან სავალუტო გარიგებებზე და მათ სამ ძირითად ტიპზე?
21. რა არის ვადიანი სავალუტო გარიგებების ტიპის, სავალუტო ფორვარდის არსი?
22. რას გულისხმობს სავალუტო ფიუჩერსის შინაარსი და რითი განსხვავდება იგი სავალუტო ფორვარდისაგან?
23. როგორ დაახასიათებდით სავალუტო ოფციონს?
24. რა არის სვოპ ოპერაციების არსი და მთავარი მახასიათებლები?
25. ვინ არის სავალუტო რისკებზე განსაკუთრებით დაქვემდებარებული სუბიექტები?
26. რა შეგიძლიათ თქვით სავალუტო რისკების მინიმიზაციის მიზნით მათ მართვაზე?
27. რას ნიშავს „სავალუტო პოზიცია“ და მისი რომელი სახეობები იცით?
28. საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ თითოეული კომერციული ბანკის მენეჯმენტის მხრიდან სავალუტო რისკის რეგულირება და მართვის რომელი მექანიზმებია დადგენილი?